

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः,
हरिः ॐ

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचिति

Contents

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ॐ

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

र॒श्मिः । अ॒सि । क्ष॒याय॑ । त्वा॒ । क्ष॒यम् । जि॒न्व । प्रेति॑रिति॒ प्र - इति॑ः । अ॒सि ।
ध॒र्माय॑ । त्वा॒ । ध॒र्मम् । जि॒न्व । अ॒न्वि॒तिरि॒त्यनु॑ - इति॑ः । अ॒सि । दि॒वे । त्वा॒ । दि॒वम् ।
। जि॒न्व । स॒न्धि॒रिति॑ सं - धिः । अ॒सि । अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑ । त्वा॒ । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । जि॒न्व ।
प्र॒ति॒धि॒रिति॑ प्र॒ति॒धिः । अ॒सि । पृ॒थि॒व्यै । त्वा॒ । पृ॒थि॒वीम् । जि॒न्व । वि॒ष्टु॒भं इति॑ वि॒स्त॒भः ।
। अ॒सि । वृ॒ष्ट्यै॑ । त्वा॒ । वृ॒ष्टिम् । जि॒न्व । प्र॒वेति॑ प्र - वा । अ॒सि । अ॒ह्ने॑ । त्वा॒ । अ॒हः ।
। जि॒न्व । अ॒नु॒वे॒त्यनु॑ - वा । अ॒सि । रा॒त्रि॒यै । त्वा॒ । रा॒त्रि॒म् । जि॒न्व । उ॒शिक् । अ॒सि । 1

TS 4.4.1.2

वसु॑भ्य॒ इति॑ वसु॑ - भ्यः । त्वा॒ । वसू॑न् । जि॒न्व । प्र॒के॒त इति॑ प्र - के॒तः । अ॒सि । रु॒द्रेभ्यः॑ ।
त्वा॒ । रु॒द्रान् । जि॒न्व । सु॒दी॒तिरिति॑ सु॒दी॒तिः । अ॒सि । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । त्वा॒ । आ॒दि॒त्यान् ।
। जि॒न्व । ओजः॑ । अ॒सि । पि॒तृ॒भ्य॒ इति॑ पि॒तृ - भ्यः । त्वा॒ । पि॒तृन् । जि॒न्व । तन्तुः॑ ।
अ॒सि । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र - जा॒भ्यः । त्वा॒ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । जि॒न्व । पृ॒त॒ना॒षाट् । अ॒सि ।
। प॒शु॒भ्य॒ इति॑ प॒शु - भ्यः । त्वा॒ । प॒शून् । जि॒न्व । रे॒वत् । अ॒सि । ओष॑धी॒भ्य॒ इत्योष॑धि -
भ्यः । त्वा॒ । ओष॑धीः । जि॒न्व । अ॒भि॒जि॒दि॒त्यभि॑ - जि॒त् । अ॒सि । यु॒क्त॒ग्रा॒वेति॑ यु॒क्त - ग्रा॒वा

। इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । प्राणायेति प्र-अनाय । 2

TS 4.4.1.3

त्वा । प्राणमिति प्र - अनम् । जिन्व । युन्ता । असि । अपानायेत्यप - अनाय । त्वा । अपानमित्यप - अनम् । जिन्व । सःसर्प इति सं - सर्पः । असि । चक्षुषे । त्वा । चक्षुः । जिन्व । वयोधा इति वयो - धाः । असि । श्रोत्राय । त्वा । श्रोत्रम् । जिन्व । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । असि । प्रवृदिति प्र - वृत् । असि । सवृदिति सं - वृत् । असि । विवृदिति वि - वृत् । असि । सःरोह इति सं - रोहः । असि । नीरोह इति निः - रोहः । असि । प्ररोह इति प्र - रोहः । असि । अनुरोह इत्यनु - रोहः । असि । वसुकः । असि । वेषश्रिरिति वेष - श्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि ॥ 3

(उशिगंसि - प्राणाय - त्रिचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 4.4.2.1

राज्ञी । असि । प्राची । दिक् । वसंवः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्रातु । रथन्तरमिति रथं - तरम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । विराडिति वि - राट् । असि । दक्षिणा । दिक् । रुद्राः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । पञ्चदश इति पञ्च - दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । प्र उगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्रातु । बृहत् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । सम्राडिति सं - राट् । असि । प्रतीची । दिक् । 4

TS 4.4.2.2

आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । सप्तदश इति सप्त - दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्रातु । वैरूपम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । स्वराडिति स्व - राट् । असि । उदीची । दिक् । विश्वे । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । एकविंश इत्येक-विंशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । निष्केवलयम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्रातु । वैराजम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । अधिपत्नीत्यधि - पत्नी । असि । बृहती । दिक् । मरुतः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पतयः । 5

TS 4.4.2.3

बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति - धर्ता । त्रिणवत्रयस्त्रिंशाविति त्रिणव - त्रयस्त्रिंशौ । त्वा । स्तोमौ । पृथिव्याम् । श्रयताम् । वैश्वदेवाग्निमारुते इति वैश्वदेव-अग्निमारुते । उक्थे इति । अव्यथयन्ती इति । स्तभ्रीताम् । शाक्ररैवते इति शाक्र - रैवते । सामनी इति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । अन्तरिक्षाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजा इति प्रथम - जाः । देवेषु । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथन्तु । विधर्तेति वि - धर्ता । च । अयम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च । ते । त्वा । सर्वे । सविदाना इति सं - विदानाः । नाकस्य । पृष्ठे । सुवर्ग इति सुवः - गे । लोके । यजमानम् । च । सादयन्तु ॥ 6

(प्रतीची दिङ् - मरुतस्ते देवा अधिपतय - श्रुत्वारिंशच्च) (A2)

TS 4.4.3.1

अयम् । पुरः । हरिकेश इति हरि - केशः । सूर्यरश्मिरिति सूर्य - रश्मिः । तस्य । रथगृथ्स इति रथ - गृथ्सः । च । रथौजा इति रथ - ओजाः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि - ग्रामण्या । पुञ्जिक्स्थलेति पुञ्जिक - स्थला । च । कृतस्थलेति कृत - स्थला । च । अफसरसौ

। या॒तु॒धा॒ना इति॑ या॒तु - धा॒नाः॑ । हे॒तिः । र॒क्षाः॑सि । प्रहे॑तिरिति॑ प्र-हे॒तिः । अ॒यम् । द॒क्षि॒णा । वि॒श्वक॑र्मेति॑ वि॒श्व - क॑र्मा । तस्य॑ । र॒थस्व॑न इति॑ रथ - स्व॒नः । च । र॒थेचि॑त्र इति॑ रथे - चि॒त्रः । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्या॑वि॒तिं से॒नानि॑ - ग्रा॒म॒ण्यौ । मे॒न॒का । च । स॒हज॑न्येति॑ सह - ज॒न्या । च । अ॒प्सर॑सौ । द॒ङ्ग॒णवः॑ । प॒शवः॑ । हे॒तिः । पौ॒रु॒षेयः॑ । व॒धः । प्रहे॑तिरिति॑ प्र - हे॒तिः । अ॒यम् । प॒श्चात् । वि॒श्वव्य॑चा इति॑ वि॒श्व - व्य॒चाः । तस्य॑ । र॒थ॒प्रो॒त इति॑ रथ॒-प्रो॒तः । च । अ॒स॒म॒र॒थ इत्य॑स॒म - र॒थः । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्या॑वि॒तिं से॒नानि॑ - ग्रा॒म॒ण्यौ । प्र॒म्लो॒च॒न्तीति॑ प्र - म्लो॒च॒न्ती । च । 7

TS 4.4.3.2

अ॒नु॒म्लो॒च॒न्तीत्य॑नु - म्लो॒च॒न्ती । च । अ॒प्सर॑सौ । स॒र्पाः । हे॒तिः । व्या॒घ्राः । प्रहे॑तिरिति॑ प्र - हे॒तिः । अ॒यम् । उ॒त्तरा॑दित्यु॒त-तरा॑त् । स॒ंय॒द्वसु॑रिति॑ स॒ंयत् - व॒सुः । तस्य॑ । से॒न॒जि॒दिति॑ से॒न-जि॒त् । च । सु॒षेण॑ इति॑ सु - से॒नः । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्या॑वि॒तिं से॒नानि॑ - ग्रा॒म॒ण्यौ । वि॒श्वाची॑ । च । घृ॒ताची॑ । च । अ॒प्सर॑सौ । आ॒पः । हे॒तिः । वा॒तः । प्रहे॑तिरिति॑ प्र - हे॒तिः । अ॒यम् । उ॒परि॑ । अ॒र्वा॒ग्वसु॑रित्य॒र्वाक् - व॒सुः । तस्य॑ । ता॒क्षर्यः॑ । च । अ॒रि॒ष्ट॒नेमि॑रित्य॒रि॒ष्ट - नेमिः॑ । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्या॑वि॒तिं से॒नानि॑ - ग्रा॒म॒ण्यौ । उ॒र्वशी॑ । च । पू॒र्वचि॑त्तिरिति॑ पू॒र्व - चि॒त्तिः । च । अ॒प्सर॑सौ । वि॒द्यु॒दि॒तिं वि॒त् - यु॒त् । हे॒तिः । अ॒व॒स्फूर्ज॑न्नित्य॒व - स्फूर्ज॑न्न । प्रहे॑तिरिति॑ प्र - हे॒तिः । ते॒भ्यः । नमः॑ । ते । नः । मृ॒ड॒यन्तु॑ । ते । यम् । 8

TS 4.4.3.3

द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ । तम् । वः । ज॒म्भे । द॒धामि॑ । आ॒योः । त्वा । स॒द॒ने । सा॒द॒यामि॑ । अ॒व॒तः । छा॒या॒याम् । नमः॑ । स॒मु॒द्राय॑ । नमः॑ । स॒मु॒द्रस्य॑ । चक्ष॑से । प॒र॒मे॒ष्ठी । त्वा । सा॒द॒य॒तु । दि॒वः । पृ॒ष्ठे । व्य॒च॒स्व॒तीम् । प्र॒थ॒स्व॒तीम् । वि॒भू॒मंती॑मिति॑ वि - भू॒मंती॑म् । प्र॒भू॒मंती॑मिति॑ प्र - भू॒मंती॑म् । प॒रि॒भू॒मंती॑मिति॑ परि - भू॒मंती॑म् । दि॒वम् । य॒च्छ । दि॒वम् । द॒ह । दि॒वम् । मा । हि॒सीः । वि॒श्व॒स्मै । प्रा॒णा॒येति॑ प्र - अ॒नाय॑ । अ॒पा॒ना॒येत्य॑प - अ॒नाय॑

। व्या॒नायेति॑ वि - अ॒नाय॑ । उ॒दा॒नायेत्यु॑त् - अ॒नाय॑ । प्र॒ति॒ष्ठाया॑ इति॑ प्रति - स्था॒यै । च॒रित्रा॑य । सूर्यः । त्वा । अ॒भीति॑ । पा॒तु । म॒ह्या । स्व॒स्त्या ( ) । छ॒र्दिषा॑ । श॒न्तमे॑नेति॑ शं - त॒मेन॑ । तया॑ । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गिर॒स्वत् । ध्रु॒वा । सी॒दु ॥ प्रोथ॑त् । अ॒श्वः । न । यव॑से । अ॒विष्य॑न् । य॒दा । म॒हः । स॒व॒र॒णादि॑ति॑ सं - व॒र॒णात् । व्य॒स्थादि॑ति॑ वि - अ॒स्था॑त् ॥ आ॒त् । अ॒स्य॑ । वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒ति॑ । शो॒चिः । अ॒ध॑ । स्म॒ । ते॒ । ब्रज॑नम् । कृ॒ष्णम् । अ॒स्ति ॥ 9

(प्र॒मोच॑न्ती च - य॒ - स्व॒स्त्या - ऽष्टा॑विंशतिश्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अ॒ग्निः । मू॒र्धा । दि॒वः । क॒कुत् । प॒तिः । पृ॒थि॒व्याः । अ॒यम् ॥ अ॒पाम् । रे॒ताश॑सि । जि॒न्व॒ति ॥ त्वा॒म् । अ॒ग्ने॒ । पु॒ष्करा॑त् । अ॒धी॒ति॑ । अथ॑र्वा । नि॒रि॒ति॑ । अ॒म॒न्थ॑त् ॥ मू॒र्ध्नः । वि॒श्वस्य॑ । वा॒घतः॑ ॥ अ॒यम् । अ॒ग्निः । स॒ह॒स्रि॒णः । वा॒जस्य॑ । श॒तिनः॑ । प॒तिः ॥ मू॒र्धा । क॒विः । र॒यी॒णाम् ॥ भुवः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । र॒जसः॑ । च॒ । ने॒ता । यत्र॑ । नि॒युद्धि॑रिति॑ नि॒युत् - भिः॑ । सच॑से । शि॒वाभिः॑ ॥ दि॒वि । मू॒र्धान॑म् । द॒धिषे॑ । सु॒व॒र॒षामि॑ति॑ सु॒वः - सा॒म् । जि॒ह्वा॒म् । अ॒ग्ने॒ । च॒कृ॒षे । ह॒व्यवा॑ह॒मिति॑ ह॒व्य - वा॑ह॒म् ॥ अ॒बा॒धि । अ॒ग्निः । स॒मिधे॑ति॑ स॒म् - इ॒धा॑ । ज॒ना॒नाम् । 10

TS 4.4.4.2

प्र॒ती॒ति॑ । धे॒नुम् । इ॒व । आ॒य॒तीमि॑त्या॑ - य॒तीम् । उ॒षा॑स॒म् ॥ य॒हाः । इ॒व । प्रे॑ति॑ । व॒याम् । उ॒ज्जि॑हा॒ना इत्यु॑त् - जि॒हा॒नाः । प्रे॑ति॑ । भा॒नवः॑ । सि॒स्रु॒ते । ना॒कम् । अ॒च्छ॑ ॥ अ॒वो॒चाम् । क॒वये॑ । मे॒द्धया॑य । वचः॑ । व॒न्दारु॑ । वृ॒षभा॑य । वृ॒ष्णे ॥ ग॒र्वि॒ष्ठिरः॑ । नम॑सा । स्तोम॑म् । अ॒ग्नौ । दि॒वि । इ॒व । रु॒क्मम् । उ॒र्व्यञ्च॑म् । अ॒श्रे॑त् ॥ ज॒नस्य॑ । गो॒पा इति॑ गो - पाः । अ॒ज॒नि॒ष्ट॒ । जा॒गृ॒विः । अ॒ग्निः । सु॒दक्ष॑ इति॑ सु - दक्षः॑ । सु॒वि॒ताय॑ । नव्य॑से ॥ घृ॒तप्र॑तीक॒ इति॑ घृ॒त - प्र॑तीकः । बृ॒ह॒ता । दि॒वि॒स्पृ॒शेति॑ दि॒वि - स्पृ॒शा॑ । द्यु॒मदि॑ति॑ द्यु - मत् । वी॒ति॑ ।

भा॒ति । भ॒र॒तेभ्यः॑ । शुचिः॑ ॥ त्वाम् । अ॒ग्रे । अङ्गि॑रसः । 11

TS 4.4.4.3

गुहा॑ । हि॒तम् । अ॒न्वि॒ति । अ॒वि॒न्दु॒न् । शि॒श्रि॒या॒णम् । वने॑व॒न् इति॑ वने॑ - व॒ने ॥ सः । जा॒य॒से । म॒थ्य॒मा॒नः । स॒हः । म॒हत् । त्वाम् । आ॒हुः । स॒ह॑सः । पु॒त्रम् । अ॒ङ्गि॑रः ॥ य॒ज्ञस्य॑ । के॒तुम् । प्र॒थ॒मम् । पु॒रोहि॑तमि॒ति पु॒रः - हि॒तम् । अ॒ग्निम् । नरः॑ । त्रि॒ष॒ध॒स्थ इति॑ त्रि - स॒ध॒स्थे । स॒मि॒ति । इ॒न्ध॒ते ॥ इ॒न्द्रे॒ण । दे॒वैः । स॒र॒थ॒मि॒ति स - र॒थम् । सः । ब॒र॒हि॒षि । सी॒द॒त् । नी॒ति । हो॒ता । य॒ज॒था॒य । सु॒क्र॒तु॒रि॒ति सु - क्र॒तुः ॥ त्वाम् । चि॒त्र॒श्र॒व॒स्त॒मे॒ति चि॒त्र॒श्र॒वः-त॒म् । ह॒व॒न्ते । वि॒क्षु । ज॒न्त॒वः ॥ शो॒चि॒ष्के॒श॒मि॒ति शो॒चिः - के॒शम् । पु॒रु॒प्रि॒ये॒ति पु॒रु - प्रि॒य॒ । अ॒ग्रे । ह॒व्या॒य॒ । वोढ॑वे ॥ स॒खा॒यः । स॒मि॒ति । वः । स॒म्य॒ञ्च॒म् । इ॒षम् । 12

TS 4.4.4.4

स्तो॒मम् । च । अ॒ग्नये॑ ॥ व॒र॒षि॒ष्ठाय॑ । क्षि॒ती॒नाम् । ऊ॒र्जः । न॒प्त्रे । स॒ह॑स्व॒ते ॥ स॒स॒मि॒ति स॒म् - स॒म् । इत् । यु॒व॒से । वृ॒ष॒न् । अ॒ग्रे । वि॒श्वानि॑ । अ॒र्यः । आ ॥ इ॒डः । प॒दे । स॒मि॒ति । इ॒द्व॒य॒से । सः । नः॑ । व॒सू॒नि । ए॒ति । भ॒र ॥ ए॒ना । वः । अ॒ग्निम् । न॒म॑सा । ऊ॒र्जः । न॒पा॑तम् । ए॒ति । हु॒वे ॥ प्रि॒यम् । चे॒ति॒ष्ठम् । अ॒र॒तिम् । स्व॒द्ध॒र॒मि॒ति सु - अ॒द्ध॒र॒म् । वि॒श्व॑स्य । दू॒तम् । अ॒मृ॒तम् ॥ सः । यो॒ज॒ते । अ॒रु॒षः । वि॒श्व॒भो॒ज॒से॒ति वि॒श्व - भो॒ज॒सा । सः । दु॒द्र॒व॒त् । स्वा॑हु॒त् इति॑ सु - आ॒हु॒त् ॥ सु॒ब्र॒ह्मे॒ति सु - ब्र॒ह्मा॑ । य॒ज्ञः । सु॒श॒मी॒ति सु - श॒मी । 13

TS 4.4.4.5

व॒सू॒नाम् । दे॒वम् । रा॒धः । ज॒ना॒नाम् ॥ उ॒दि॒ति । अ॒स्य॑ । शो॒चिः । अ॒स्था॒त् । आ॒जु॒ह्वान॑स्ये॒त्या - जु॒ह्वान॑स्य । मी॒ढु॒षः ॥ उ॒दि॒ति । धू॒मा॒सः । अ॒रु॒षा॒सः । दि॒वि॒स्पृ॒श इति॑ दि॒वि - स्पृ॒शः । स॒मि॒ति । अ॒ग्निम् । इ॒न्ध॒ते । नरः॑ ॥ अ॒ग्रे । वा॒ज॑स्य । गो॒म॑त् इति॑ गो॒-म॑त् । ई॒शा॒नः । स॒ह॒स्रः । य॒हो इति॑ ॥ अ॒स्मे इति॑ । धे॒हि । जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त - वे॒दः । म॒हि । श्र॒वः ॥

सः । इ॒धा॒नः । वसुः । क॒विः । अ॒ग्निः । ई॒डे॒न्यः । गि॒रा ॥ रे॒वत् । अ॒स्मभ्य॑मि॒त्य॒स्म -
भ्य॑म् । पु॒र्व॒णी॒के॒तिं पु॒रु॒अ॒नी॒क । दी॒दि॒हि ॥ क्ष॒पः । रा॒ज॒न् । उ॒त । त॒मना॑ । अ॒ग्ने । व॒स्तोः॑
। उ॒त । उ॒ष॒सः ॥ सः । ति॒ग्म॒ज॒भे॒तिं ति॒ग्म - ज॒भं । 14

TS 4.4.4.6

र॒क्ष॒सः । द॒ह । प्र॒तिं ॥ ए॒तिं । ते । अ॒ग्ने । इ॒धी॒म॒हि । द्यु॒म॒न्त॒मि॒तिं द्यु - म॒न्त॑म् । दे॒व ।
अ॒ज॒र॑म् ॥ यत् । ह । स्या । ते । प॒नी॒य॒सी । स॒मि॒दि॒तिं सं - इत् । दी॒द॒य॒ति । द्य॒विं । इ॒ष॑म्
। स्तो॒तृ॒भ्य॒ इति॑ स्तो॒तृ - भ्यः । ए॒तिं । भ॒र ॥ ए॒तिं । ते । अ॒ग्ने । ऋ॒चा । ह॒विः । शु॒क्र॒स्य॑ ।
ज्यो॒ति॒षः । पु॒ते ॥ सु॒श्च॒न्द्रे॒ति सु॒च॒न्द्र । द॒स्मं । वि॒श॒प॒ते । ह॒व्य॒वा॒डि॒ति ह॒व्यं - वा॒ट् । तु॒भ्य॑म्
। हू॒य॒ते । इ॒ष॑म् । स्तो॒तृ॒भ्य॒ इति॑ स्तो॒तृ - भ्यः । ए॒तिं । भ॒र ॥ उ॒भे इति॑ । सु॒श्च॒न्द्रे॒ति सु -
च॒न्द्र । स॒र्पि॒षः । द॒र्वी इति॑ । श्री॒णी॒षे । आ॒स॒निं ॥ उ॒तो इति॑ । नः । उ॒दि॒तिं । पु॒पू॒र्याः । 15

TS 4.4.4.7

उ॒क्थे॑षु । श॒व॒सुः । पु॒ते । इ॒ष॑म् । स्तो॒तृ॒भ्य॒ इति॑ स्तो॒तृ - भ्यः । ए॒तिं । भ॒र ॥ अ॒ग्ने । त॒म् ।
अ॒द्य । अ॒श्व॑म् । न । स्तो॒मैः॑ । ऋ॒तु॑म् । न । भ॒द्र॒म् । ह॒दि॒स्पृ॒श॒मि॒तिं ह॒दि - स्पृ॒श॑म् ॥ ऋ॒द्ध्या॑मं
। ते । ओ॒हैः॑ ॥ अ॒ध । हि । अ॒ग्ने । ऋ॒तोः॑ । भ॒द्र॒स्य॑ । द॒क्ष॒स्य॑ । सा॒धोः॑ ॥ र॒थीः । ऋ॒त॒स्य॑
। बृ॒ह॒तः । ब॒भू॒थं ॥ आ॒भिः । ते । अ॒द्य । गी॒र्भिः । गृ॒ण॒न्तः । अ॒ग्ने । दा॒शे॒म ॥ प्रे॒तिं ।
ते । दि॒वः । न । स्त॒न॒य॒न्ति । शु॒ष्माः॑ ॥ ए॒भिः । नः । अ॒कैः । भ॒वं । नः । अ॒र्वा॒ङ् । 16

TS 4.4.4.8

सु॒वं । न । ज्यो॒तिः॑ ॥ अ॒ग्ने । वि॒श्वे॑भिः । सु॒म॒ना॒ इति॑ सु - म॒नाः॑ । अ॒नी॒कैः॑ ॥ अ॒ग्नि॑म् ।
हो॒ता॒र॒म् । म॒न्ये । दा॒स्व॒न्त॒म् । व॒सोः॑ । सू॒नु॒म् । स॒ह॒सः । जा॒त॒वे॒द॒स॒मि॒तिं जा॒त - वे॒द॒स॒म् ॥
वि॒प्र॑म् । न । जा॒त॒वे॒द॒स॒मि॒तिं जा॒त - वे॒द॒स॒म् ॥ यः । ऊ॒र्ध्व॒यां । स्व॒द्ध॒र इति॑ सु - अ॒द्ध॒रः
। दे॒वः । दे॒वा॒च्य॑ । कृ॒पा ॥ घृ॒त॒स्य॑ । वि॒भ्रा॑ष्टि॒मि॒ति वि - भ्रा॑ष्टि॒म् । अ॒न्वि॒तिं । शु॒क्र॒शो॒चि॒ष

इति शुक्र - शोचिषः । आजुह्वानस्येत्या॑ - जुह्वानस्य । सर्पिषः ॥ अग्रे । त्वम् । नः ।
अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥
सुम्राय । नूनम् । ईमहे । सखिभ्य इति सखि - भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवा इति वसु
- श्रवाः ( ) ॥ अच्छ । नक्षि । द्युमत्तम् इति द्युमत् - तम् । रयिम् । दाः ॥ 17

(जनाना - मङ्गिरस - इषः - सुशमी - तिग्मजंभ - पुपूर्वा - अर्वाङ् - वसुश्रवाः - पञ्च
च) (A4)

TS 4.4.5.1

इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि - भ्याम् । त्वा । सयुजेति स - युजा॑ । युजा । युनज्मि । आघाराभ्यामित्या॑-
घाराभ्याम् । तेजसा । वर्चसा । उक्थेभिः । स्तोमेभिः । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः । रय्यै
। पोषाय । सजातानामिति स-जातानाम् । मद्ध्यमस्थेयायेति मद्ध्यम-स्थेयाय । मया॑ । त्वा ।
सयुजेति स-युजा॑ । युजा । युनज्मि । अबां । दुला । नित्तिरिति नि - त्तिः । अभ्रयन्ती
। मेघयन्ती । वरूषयन्ती । चुपुणीका॑ । नाम । असि । प्रजापतिनेति प्रजा - पतिना । त्वा
। विश्वाभिः । धीभिः । उपेति । दुधामि । पृथिवी । उदपुरमित्युद - पुरम् । अन्नेन । विष्टा
। मनुष्याः । ते । गोप्तारः । अग्निः । वियत्त इति वि - यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम्
। प्रेति । पद्ये । सा । 18

TS 4.4.5.2

मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यधि - द्यौः । अन्तरिक्षम् । ब्रह्मणा ।
विष्टा । मरुतः । ते । गोप्तारः । वायुः । वियत्त इति वि - यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम्
। प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः । अपराजितेत्यपरा
- जिता । अमृतेन । विष्टा । आदित्याः । ते । गोप्तारः । सूर्यः । वियत्त इति वि-यत्तः ।
अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ 19

(सा - ऽष्टाचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 4.4.6.1

बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र-
अनाय । अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । अग्निः । ते । अधिपतिरित्यधि-
- पतिः । विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम्
। विश्वस्मै । प्राणायेति प्र - अनाय । अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ ।
वायुः । ते । अधिपतिरित्यधि - पतिः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । त्वा । सादयतु । दिवः
। पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र - अनाय । अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम्
। ज्योतिः । यच्छ । परमेष्ठी । ते । अधिपतिरित्यधि - पतिः । पुरोवातसनिरिति पुरोवात -
सनिः । अस्य । अभ्रसनिरित्यभ्र - सनिः । असि । विद्युत्सनिरिति विद्युत् - सनिः । 20

TS 4.4.6.2

असि । स्तनयित्नुसनिरिति स्तनयित्नु - सनिः । असि । वृष्टिसनिरिति वृष्टि - सनिः । असि
। अग्नेः । यानी । असि । देवानाम् । अग्रेयानीत्यग्ने-यानी । असि । वायोः । यानी ।
असि । देवानाम् । वायोयानीति वायो - यानी । असि । अन्तरिक्षस्य । यानी । असि ।
देवानाम् । अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष - यानी । असि । अन्तरिक्षम् । असि । अन्तरिक्षाय ।
त्वा । सलिलाय । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सतीकायेति स - तीकाय । त्वा । केताय
। त्वा । प्रचेतस इति प्र - चेतसे । त्वा । विवस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योतिषे ।
आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा ( ) । भासे । त्वा ।
ज्योतिषे । त्वा । यशोदामिति यशः-दाम् । त्वा । यशसि । तेजोदामिति तेजः - दाम् । त्वा
। तेजसि । पयोदामिति पयः - दाम् । त्वा । पयसि । वर्चोदामिति वर्चः-दाम् । त्वा । वर्चसि
। द्रविणोदामिति द्रविणः - दाम् । त्वा । द्रविणे । सादयामि । तेन । ऋषिणा । तेन ।

ब्रह्मणा । तया॑ । देवत॑या । अ॒ङ्गिर॑स्वत् । ध्रु॒वा । सी॒दु ॥ 21

(विद्यु॑त्सनि - द्यु॒ते त्वै - का॒न्न त्रि॒ंशच्च) (A6)

TS 4.4.7.1

भू॒यस्कृ॑दिति॑ भू॒यः - कृ॒त् । अ॒सि॒ । व॒रि॒व॒स्कृ॑दिति॑ वरि॒वः - कृ॒त् । अ॒सि॒ । प्रा॒ची॑ । अ॒सि॒ ।
ऊ॒र्ध्वा । अ॒सि॒ । अ॒न्तरि॑क्षसदित्य॑न्तरि॒क्ष - सत् । अ॒सि॒ । अ॒न्तरि॑क्षे । सी॒दु । अ॒प्सुष॑दित्य॑प्सु
- सत् । अ॒सि॒ । श्ये॒न॒सदि॑ति॑ श्ये॒न॒-सत् । अ॒सि॒ । गृ॒द्ध॒सदि॑ति॑ गृ॒द्ध॒-सत् । अ॒सि॒ । सु॒पर्ण॑सदि॑ति॑
सु॒पर्ण - सत् । अ॒सि॒ । ना॒क॒सदि॑ति॑ ना॒क - सत् । अ॒सि॒ । पृ॒थि॒व्याः । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे ।
सा॒द॒या॒मि॒ । अ॒न्तरि॑क्षस्य । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे । सा॒द॒या॒मि॒ । दि॒वः । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे । सा॒द॒या॒मि॒
। दि॒शाम् । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे । सा॒द॒या॒मि॒ । द्र॒वि॒णो॒दामि॑ति॑ द्र॒वि॒णः - दाम् । त्वा॒ । द्र॒वि॒णे ।
सा॒द॒या॒मि॒ । प्रा॒णमि॑ति॑ प्र - अ॒नम् । मे॒ । पा॒हि॒ । आ॒पा॒नमि॑त्य॑प - अ॒नम् । मे॒ । पा॒हि॒ ।
व्या॒नमि॑ति॑ वि - अ॒नम् । मे॒ । 22

TS 4.4.7.2

पा॒हि॒ । आ॒युः । मे॒ । पा॒हि॒ । वि॒श्वा॒यु॒रिति॑ वि॒श्व॒-आ॒युः । मे॒ । पा॒हि॒ । स॒र्वा॒यु॒रिति॑ स॒र्व -
आ॒युः । मे॒ । पा॒हि॒ । अ॒ग्ने॑ । यत् । ते॒ । प॒र॑म् । ह॒त् । ना॒म॑ । तौ । ए॒ति॑ । इ॒हि॒ ।
स॒मि॒ति॑ । र॒भा॒व॒है॑ । पा॒ञ्च॒ज॒न्ये॒ष्विति॑ पा॒ञ्च - ज॒न्ये॒षु । अ॒पी॒ति॑ । ए॒धि॒ । अ॒ग्ने॑ । या॒वाः॑ ।
अ॒या॒वाः॑ । ए॒वाः॑ । ऊ॒माः॑ । स॒ब्दः॑ । स॒ग॑रः । सु॒मे॒क॒ इति॑ सु - मे॒कः॑ ॥ 23

(व्या॒नं मे॒-द्वा॒त्रि॒ंशच्च) (A7)

TS 4.4.8.1

अ॒ग्नि॒ना॑ । वि॒श्वा॒षा॒ट् । सू॒र्ये॑ण । स्व॒रा॒डिति॑ स्व - रा॒ट् । क्र॒त्वा॑ । श॒ची॒पतिः॑ । ऋ॒ष॒भे॑ण ।

त्वष्टा॑ । यु॒ज्ञेन॑ । म॒घवा॑निति॑ म॒घ-वा॑न् । दक्षि॑णया । सु॒वर्ग॑ इति॑ सुवः - गः । म॒न्युना॑ । वृ॒त्रहे॑ति॑ वृ॒त्र - हा । सौ॒हार्धे॑न । त॒नू॒धा इति॑ तनू - धाः । अ॒न्नेन॑ । ग॒यः । पृ॒थि॒व्या । अ॒स॒नो॒त् । ऋ॒ग्भिरि॑त्यृक् - भिः । अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न - अ॒दः । व॒षट्कारे॑णेति॑ वषट् - का॒रेण॑ । ऋ॒द्धः । सा॒म्रा॑ । त॒नू॒पा इति॑ तनू - पाः । वि॒रा॒जेति॑ वि - रा॒जा॑ । ज्योति॑ष्मान् । ब्रह्म॑णा । सो॒म॒पा इति॑ सोम - पाः । गो॒भिः । य॒ज्ञम् । दा॒धार॑ । क्ष॒त्रेण॑ । म॒नु॒ष्यान् । अ॒श्वेन॑ । च॒ । रथे॑न । च॒ । व॒ज्री । ऋ॒तुभिरि॑त्यृतु - भिः । प्र॒भुरिति॑ प्र - भुः । स॒व॒त्स॒रेणे॑ति॑ सं - व॒त्स॒रेण॑ । प॒रिभू॑रिति॑ परि - भूः । तप॑सा । अ॒ना॒धृष्ट॑ इत्य॒ना॑ - धृष्टः । सूर्यः॑ । स॒न्न॑ । त॒नूभिः॑ ॥ 24

(अ॒ग्नि - रै॒का॒न्न प॑ञ्चा॒शत) (A8)

TS 4.4.9.1

प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । म॒न॑सा । अ॒न्धः । अ॒च्छे॑त् इत्य॒च्छ - इ॒त्तः । धा॒ता । दी॒क्षाया॑म् । स॒वि॒ता । भृ॒त्याम् । पू॒षा । सो॒म॒क्रय॑ण्यामिति॑ सोम - क्रय॑ण्याम् । वरु॑णः । उ॒प॒न॒द्ध इत्यु॑प - न॒द्धः । अ॒सु॑रः । क्री॒यमा॑णः । मि॒त्रः । क्री॒तः । शि॒पि॒विष्ट॑ इति॑ शिपि - विष्टः । आ॒सा॒दि॒त् इत्या - सा॒दि॒त्तः । न॒रं॒धिषः॑ । प्रो॒ह्यमा॑ण॒ इति॑ प्र - उ॒ह्यमा॑णः । अ॒धि॒प॒तिरि॑त्यधि॒प॒तिः । आ॒ग॒त॒ इत्या - ग॒तः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒णी॒यमा॑न् इति॑ प्र॒नी॒यमा॑नः । अ॒ग्निः । आ॒ग्नी॒द्ध इत्याग्नि॑-इ॒द्धे । बृ॒ह॒स्प॒तिः । आ॒ग्नी॒द्वादित्या॑ग्नि॑ - इ॒द्वात् । प्र॒णी॒यमा॑न् इति॑ प्र - नी॒यमा॑नः । इ॒न्द्रः । ह॒वि॒दर्धा॑न् इति॑ ह॒विः - धा॒ने । अ॒दि॒तिः । आ॒सा॒दि॒त् इत्या - सा॒दि॒त्तः । वि॒ष्णुः । उ॒पा॒व॒ह्रि॒यमा॑ण॒ इत्यु॑प - अ॒व॒ह्रि॒यमा॑णः । अथ॑र्वा । उ॒पो॒त्त॒ इत्यु॑प - उ॒त्तः । य॒मः । अ॒भि॒षु॒त् इत्य॑भि - सु॒त्तः । अ॒पू॒त॒पा इत्य॑पू॒त - पाः । आ॒धू॒यमा॑न् इत्या॑ - धू॒यमा॑नः । वा॒युः । पू॒यमा॑नः । मि॒त्रः । क्षी॒र॒श्री॑रिति॑ क्षी॒र॒श्रीः । म॒न्थी । स॒क्तु॒श्री॑रिति॑ स॒क्तु - श्रीः । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः । उ॒न्नी॑त् इत्यु॒त् - नी॒त्तः । रु॒द्रः ( ) । आ॒हु॑त् इत्या - हु॒त्तः । वा॒युः । आ॒वृ॑त्त॒ इत्या - वृ॒त्तः । नृ॒च॒क्षा इति॑ नृ - च॒क्षाः । प्र॒ति॒ख्या॑त् इति॑ प्र॒ति - ख्या॑त्तः । भ॒क्षः । आ॒ग॒त॒ इत्या - ग॒तः । पि॒तृ॒णाम् । ना॒रा॒श॒सः । अ॒सुः । आ॒त्तः । सि॒न्धुः । अ॒व॒भृ॒थमि॑त्य॒व - भृ॒थम् ।

अ॒व॒प्र॒य॒न्नि॒त्य॒व - प्र॒य॒न् । सु॒मु॒द्रः । अ॒व॒ग॒त॒ इ॒त्य॒व - ग॒तः । सु॒लि॒लः । प्र॒भु॒त॒ इति॑ प्र - भु॒तः । सु॒वः । उ॒द॒च॒मि॒त्यु॒त् - ऋ॒च॑म् । ग॒तः ॥ 25

(रु॒द्र - एक॑विंशतिश्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृ॒त्तिकाः । नक्ष॑त्रम् । अ॒ग्निः । दे॒वता॑ । अ॒ग्नेः । रु॒चः । स्थ॒ । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा - प॒तेः । धा॒तुः । सोम॑स्य । ऋ॒चे । त्वा॒ । रु॒चे । त्वा॒ । द्यु॒ते । त्वा॒ । भा॒से । त्वा॒ । ज्योति॑षे । त्वा॒ । रोहि॑णी । नक्ष॑त्रम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । दे॒वता॑ । मृ॒ग॒शी॒र॒षमि॑ति॑ मृ॒ग - शी॒र॒षम् । नक्ष॑त्रम् । सोमः । दे॒वता॑ । आ॒र्द्रा । नक्ष॑त्रम् । रु॒द्रः । दे॒वता॑ । पु॒न॑र्वसू इति॑ पु॒नः - व॒सू । नक्ष॑त्रम् । अ॒दि॑तिः । दे॒वता॑ । ति॒ष्यः । नक्ष॑त्रम् । बृ॒ह॒स्प॑तिः । दे॒वता॑ । आ॒श्रे॑षा इत्यौ॑- श्रे॒षाः । नक्ष॑त्रम् । सु॒र्पाः । दे॒वता॑ । म॒घाः । नक्ष॑त्रम् । पि॒तरः॑ । दे॒वता॑ । फ॒ल्गु॑नी इति॑ । नक्ष॑त्रम् । 26

TS 4.4.10.2

अ॒र्य॒मा । दे॒वता॑ । फ॒ल्गु॑नी इति॑ । नक्ष॑त्रम् । भ॒गः । दे॒वता॑ । ह॒स्तः । नक्ष॑त्रम् । स॒वि॒ता । दे॒वता॑ । चि॒त्रा । नक्ष॑त्रम् । इ॒न्द्रः । दे॒वता॑ । स्वा॒ती । नक्ष॑त्रम् । वा॒युः । दे॒वता॑ । वि॒शा॒खे इति॑ वि - शा॒खे । नक्ष॑त्रम् । इ॒न्द्रो॒च्छ॒द्रा॒ग्नी इती॑न्द्र - अ॒ग्नी । दे॒वता॑ । अ॒नू॒रा॒धा इत्य॑नु - रा॒धाः । नक्ष॑त्रम् । मि॒त्रः । दे॒वता॑ । रोहि॑णी । नक्ष॑त्रम् । इ॒न्द्रः । दे॒वता॑ । वि॒चृ॒ता॒वि॒ति॑ वि - चृ॒तौ । नक्ष॑त्रम् । पि॒तरः॑ । दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॑त्रम् । आ॒पः । दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॑त्रम् । वि॒श्वे । दे॒वाः । दे॒वता॑ । श्रो॒णा । नक्ष॑त्रम् । वि॒ष्णुः । दे॒वता॑ । श्र॒वि॒ष्ठाः । नक्ष॑त्रम् । व॒स॒वः । 27

TS 4.4.10.3

दे॒वता॑ । श॒तभि॑ष॒गि॒ति॑ श॒त - भि॑ष॒क् । नक्ष॑त्रम् । इ॒न्द्रः । दे॒वता॑ । प्रो॒ष्ठ॒प॒दा इति॑ प्रो॒ष्ठ - प॒दाः

। नक्षत्रम् । अजः । एकपादित्येकं - पात् । देवतां । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ - पदाः । नक्षत्रम् । अहिः । बुद्धियः । देवतां । रेवती । नक्षत्रम् । पूषा । देवतां । अश्वयुजावित्यश्व - युजौ । नक्षत्रम् । अश्विनौ । देवतां । अपभरणीरित्यप - भरणीः । नक्षत्रम् । यमः । देवतां । पूर्णा । पश्चात् । यत् । ते । देवाः । अदधुः ॥ 28

(फल्गुनी नक्षत्रं - वसंव - स्वयस्त्रिंशच्च) (A10)

TS 4.4.11.1

मधुः । च । माधवः । च । वासन्तिकौ । ऋतू इति । शुक्रः । च । शुचिः । च । ग्रैष्मौ । ऋतू इति । नभः । च । नभस्यः । च । वार्षिकौ । ऋतू इति । इषः । च । ऊर्जः । च । शारदौ । ऋतू इति । सहः । च । सहस्यः । च । हैमन्तिकौ । ऋतू इति । तपः । च । तपस्यः । च । शैशिरौ । ऋतू इति । अग्नेः । अन्तःश्लेष इत्यन्तः - श्लेषः । असि । कल्पेताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । कल्पन्ताम् । आपः । ओषधीः । कल्पन्ताम् । अग्रयः । पृथक् । मम । ज्यैष्ठ्यं । सव्रता इति स-व्रताः । 29

TS 4.4.11.2

ये । अग्रयः । समनस इति स - मनसः । अन्तरा । द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । शैशिरौ । ऋतू इति । अभीति । कल्पमानाः । इन्द्रम् । इव । देवाः । अभि । समिति । विशन्तु । संयदिति सं - यत् । च । प्रचेता इति प्र - चेताः । च । अग्नेः । सोमस्य । सूर्यस्य । उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्य । इन्द्रस्य । ध्रुवा । च । पृथिवी । च । देवस्य । सवितुः । मरुताम् । वरुणस्य । धर्त्री । च । धरित्री । च । मित्रावरुणयोरिति मित्रा - वरुणयोः । मित्रस्य । धातुः । प्राची । च । प्रतीची । च । वसूनाम् । रुद्राणां । 30

TS 4.4.11.3

आदित्यानाम् । ते । ते । अधिपतय इत्यधि-पतयः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु
 । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जंभे । दुधामि । सहस्रस्य
 । प्रमेति प्र - मा । असि । सहस्रस्य । प्रतिमेति प्रति - मा । असि । सहस्रस्य । विमेति वि
 - मा । असि । सहस्रस्य । उन्मेत्युत् - मा । असि । सहस्रः । असि । सहस्राय । त्वा
 । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । एका । च । शतम् । च । सहस्रम्
 । च । अयुतम् । च । 31

TS 4.4.11.4

नियुतमिति नि - युतम् । च । प्रयुतमिति प्र-युतम् । च । अर्बुदम् । च । न्यर्बुदमिति नि
 - अर्बुदम् । च । समुद्रः । च । मद्भ्यम् । च । अन्तः । च । परार्द्ध इति पर- अर्द्धः
 । च । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । षष्टिः । सहस्रम् । अयुतम् ।
 अक्षीयमाणाः । ऋतस्था इत्यृत - स्थाः । स्थ । ऋतावृध इत्यृत - वृधः । घृतश्रुत इति घृत
 - श्रुतः । मधुश्रुत इति मधु - श्रुतः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरिति स्वधा - विनीः । ताः ।
 मे । अग्ने । इष्टकाः । धेनवः । सन्तु । विराज इति वि - राजः । नाम । कामदुघा इति
 काम - दुघाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके ॥ 32

(सब्रता - रुद्राणां - मयुतञ्च - पञ्चचत्वारिंशच्च) (A11)

TS 4.4.12.1

समिदिति सम् - इत् । दिशाम् । आशया । नः । सुवर्विदिति सुवः - वित् । मधोः । अतः
 । माधवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदाभ्यः । इदम् । क्षत्रम्
 । रक्षतु । पातु । अस्मान् ॥ रथन्तरमिति रथं - तरम् । सामभिरिति सामं - भिः । पातु
 । अस्मान् । गायत्री । छन्दसाम् । विश्वरूपेति विश्व - रूपा ॥ त्रिवृदिति त्रि-वृत् । नः ।
 विष्टयेति वि - स्थया । स्तोमः । अह्नाम् । समुद्रः । वातः । इदम् । ओजः । पिपतु ॥

उ॒ग्रा । दि॒शाम् । अ॒भिभू॑तिरित्य॒भि - भू॒तिः । व॒यो॒धा इति॑ वयः- धाः । शु॒चिः । शु॒क्रे ।
अ॒ह॒नि । ओ॒ज॒सीनां॑ ॥ इन्द्रं॑ । अधि॑पतिरित्य॒धि - प॒तिः । पि॒पृ॒तात् । अतः॑ । नः॑ । म॒हि । 33

TS 4.4.12.2

क्ष॒त्रम् । वि॒श्वतः॑ । धा॒र॒य । इ॒दम् ॥ बृ॒हत् । सामं॑ । क्ष॒त्रभृ॑दिति॑ क्षत्र - भृत् । वृ॒द्धवृ॑ष्णिय॒मिति॑
वृ॒द्ध-वृ॑ष्णिय॒म् । त्रि॒ष्टुभा॑ । ओजः॑ । शु॒भित॑म् । उ॒ग्रवी॑रमित्यु॒ग्र - वी॒रम् ॥ इन्द्रं॑ । स्तोमे॑न ।
प॒ञ्चद॑शेनेति॑ पञ्च - द॒शेनं॑ । म॒द्ध्य॑म् । इ॒दम् । वा॒तेन॑ । स॒गरे॑ण । र॒क्ष ॥ प्रा॒ची॑ । दि॒शाम्
। स॒हय॑शा॒ इति॑ स॒ह - य॒शाः । यश॑स्वती । वि॒श्वे । दे॒वाः । प्रा॒वृषा॑ । अ॒ह्ना॑म् । सु॒वर्व॑तीति॑
सु॒वः - व॒ती ॥ इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । दु॒ष्टर॑म् । अ॒स्तु । ओजः॑ । अना॑धृष्टमित्य॒ना - धृष्ट॑म् ।
स॒हस्रि॑यम् । स॒हस्व॑त् ॥ वै॒रूपे॑ । साम॑न् । इ॒ह । तत् । श॒के॒म् । जग॑त्या । ए॒नम् । वि॒श्व
। ए॒ति । वे॒श्या॒म् ॥ वि॒श्वे । दे॒वाः । स॒प्तद॑शेनेति॑ सप्त - द॒शेनं॑ । 34

TS 4.4.12.3

व॒चः । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । स॒लिल॑वा॒तमि॑ति॑ स॒लिल - वा॒तम् । उ॒ग्रम् ॥ ध॒र्त्री । दि॒शाम् ।
क्ष॒त्रम् । इ॒दम् । दा॒धार । उ॒प॒स्थे॒त्युप॑ - स्था । आ॒शा॒नाम् । मि॒त्रव॑दिति॑ मि॒त्र - व॒त् । अ॒स्तु
। ओजः॑ ॥ मि॒त्राव॑रुणेति॑ मि॒त्रा - व॒रुणा॑ । श॒रदा॑ । अ॒ह्ना॑म् । चि॒कि॒त्नू इति॑ । अ॒स्मै । रा॒ष्ट्राय॑
। म॒हि । श॒र्म । य॒च्छ॒तम् ॥ वै॒रा॒जे । साम॑न् । अधी॑ति । मे॑ । म॒नी॒षा । अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्यनु॑ -
स्तु॒भा । सं॒भृ॒तमि॑ति॑ सं - भृ॒तम् । वी॒र्य॑म् । स॒हः ॥ इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । मि॒त्रव॑दिति॑ मि॒त्र - व॒त्
। आ॒र्द्रदा॑न्वित्या॒र्द्र - दा॒नु । मि॒त्राव॑रुणेति॑ मि॒त्रा - व॒रुणा॑ । र॒क्ष॑तम् । आधि॑पत्यैरित्या॒धि-प॒त्यैः
॥ स॒म्रा॒डिति॑ स॒म् - राट् । दि॒शाम् । स॒हसा॑म्नीति॑ स॒ह - सा॒म्नी । स॒हस्व॑ती । ऋ॒तुः । हे॒म॒न्तः
। वि॒ष्ठये॑ति॑ वि - स्थ॒या । नः॑ । पि॒पृ॒तु ॥ अ॒व॒स्यु॑वा॒ता इत्य॑व॒स्यु - वा॒ताः । 35

TS 4.4.12.4

बृ॒ह॒तीः । नु॑ । श॒क्र॑रीः । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । अ॒व॒न्तु॑ । नः॑ । घृ॒ताची॑ । सु॒वर्व॑तीति॑ सु॒वः -

वृती । सुदुघेति सु - दुघाँ । नः । पयस्वती । दिशाम् । देवी । अवतु । नः । घृताचीं ॥
 त्वम् । गोपा इति गो - पाः । पुर एतेति पुरः - एता । उत । पश्चात् । बृहस्पते । याम्याम्
 । युङ्धिग्धु । वाचम् ॥ ऊर्ध्वा । दिशाम् । रन्तिः । आशाँ । ओषधीनाम् । सँवत्सरेणेति
 सं-वत्सरेण । सविता । नः । अह्नाम् ॥ रेवत् । सामं । अतिच्छन्दा इत्याति - छन्दाः ।
 उ । छन्दः । अजातशत्रुरित्यजात - शत्रुः । स्योना । नः । अस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रिंश इति
 स्तोमं - त्रयस्त्रिंशे । भुवनस्य । पत्नि । विवस्वद्वात् इति विवस्वत् - वाते । अभीति । नः
 । 36

TS 4.4.12.5

गृणाहि ॥ घृतवृतीति घृत - वृती । सवितुः । आधिपत्यैरित्याधि-पत्यैः । पयस्वती । रन्तिः
 । आशाँ । नः । अस्तु ॥ ध्रुवा । दिशाम् । विष्णुपत्नीति विष्णु - पत्नी । अघोरा । अस्य
 । ईशाना । सहसः । या । मनोताँ ॥ बृहस्पतिः । मातरिश्वाँ । उत । वायुः । सन्धवाना
 इति सम् - ध्रुवानाः । वाताँ । अभीति । नः । गृणन्तु ॥ विष्टभं इति वि-स्तभं । दिवः ।
 धरुणः । पृथिव्याः । अस्य । ईशाना । जगतः । विष्णुपत्नीति विष्णु - पत्नी ॥ विश्वव्यचा
 इति विश्व - व्यचाः । इषयन्ती । सुभृतिरिति सु-भृतिः । शिवा । नः । अस्तु । अदितिः ।
 उपस्थ इत्युप - स्थे ॥ वैश्वानरः । नः । ऊत्या । पृष्टः । द्विवि । अन्विति । नः ( ) ।
 अद्य । अनुमतिरित्यनु - मतिः । अन्विति । इत् । अनुमत इत्यनु - मते । त्वम् । कयाँ ।
 नः । चित्रः । एति । भुवत् । कः । अद्य । युङ्क्ते ॥ 37

(महि - सप्तदशेनां - ऽवस्युवाता - अभि नो - ऽनु न - श्वतुर्दश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(रश्मिरसि - राज्यस्य - यं पुरो हरिकेशो - ऽग्निर्मूर्द्ध - न्द्राग्निभ्यां - बृहस्पति - भूयस्कृद - स्यग्निनां
 विश्वाषाट् - प्रजापतिर्मनसा - कृत्तिका - मधुश्च - समिदिशां - द्वादश)

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं <https://www.vedavms.in> 17

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jAtis :-

(र॒श्मिर॑सि - प्रति॑ धे॒नु- म॑सि स्तनयित्नु॒सनि॑र - स्यादित्याना॑ - स॒प्तत्रिं॑शत्)

first and last padam of fourth praSnam of kANDam 4 :-

(र॒श्मिर॑सि - को अ॒द्य यु॑ङ्क्ते)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.4.1 appendix

4.4.10.3 - पूर्णा प॒श्चाद् > 1 यत् ते दे॒वा अद॑धुः > 2
पूर्णा प॒श्चादु॑त् पूर्णा पु॒रस्ता॑दुन्म॑ध्यतः पौ॒र्णमा॑सी जि॒गाय ।
तस्या॑न् दे॒वा अधि॑ स॒वस॑न्त उत्त॒मे नाक॑ इ॒ह मा॑दयन्तां ॥

यत्ते दे॒वा अद॑धु भा॒गधे॑यममा॒वास्ये स॒वस॑न्तो महि॒त्वा ।
सानो॑ यु॒ज्ञं पि॑पृहि विश्व॒वारे रु॒यिं नो॑ धेहि सु॒भगे सु॒वीरं॑ ॥
(appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 - वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्या > 3, पृ॒ष्ठो दि॒व्य > 4
वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्याऽऽ प्र या॑तु परा॒वतः॑ । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वाह॑सा ॥

पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॑थि॒व्यां पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धी॒रा वि॑वेश ।
वै॒श्वान॒रः सह॑सा पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स रि॒षः पा॑तु न॒क्तं ॥
(appearing in TS 1.5.11.1)

4.4.12.5 - नु॑ नो॒ द्यानु॑मति॒ > 5, र॒न्विद॑नुमते॒ त्वं > 6
अनु॑ नो॒ऽद्याऽनु॑मतिर्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑
म॒न्यतां॑ । अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो॒ भव॑तां द॒ाशु॑षे म॒यः ॥

अ॒न्विद॑नुमते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्च॑नः कृ॒धि ।
ऋ॒त्वे द॑क्षा॒य नो॑ हि॒नु प्र॑ण॒ आयू॑षि तारि॒षः ॥
(appearing in TS 3.3.11.4)

4.4.12.5 - क॒या न॑श्चि॒त्र आ॑भु॒वत् > 7, को अ॒द्य यु॑ङ्ग > 8

कया॑ नश्चि॒त्र आभु॑वदू॒ती सु॒दा वृ॑धः सखा॑ । कया॒ शचि॑ष्ठया वृ॒ता ॥

को अ॒द्य यु॑ङ्क्ते धु॒रि गा ऋ॒तस्य॑ शिमी॑वतो भ॒मिनो॑ दु॒र॒ह्णा॒यून् ।
आ॒सन्नि॑षून्, ह॒थ्स्वसो॑ मयो॒भून्, य ए॑षां भृ॒त्यामृ॑णध॒थ् स जी॑वात् ॥

(appearing in TS 4.2.11.3)

= = = = =